

Bank- och försäkringsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motionsyrkanden angående bank- och försäkringsfrågor som har väckts under den allmänna motionstiden hösten 2008 och 2009. Motionsyrkandena rör bl.a. frågor om regleringen av finansmarknaden, banktillgänglighet, lagstiftningen för långivare och kreditinstitut, inkasobolagens verksamhet, sociala lån och saneringslån, reglerna för flytträtt för pensionsförsäkringar samt de lokala sparbankerna.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns 3 reservationer från Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	5
Banktillgänglighet	5
Europeiska bankkonton	7
Gemensam nordisk kreditvärdighetskontroll	8
Lagstiftningen för långivare och kreditinstitut	9
Inkassobolagens verksamhet	11
Sociala lån och saneringslån	15
Möjlighet till belåning av industrifastighet på landsbygd	16
Uppsägning av kreditavtal	18
Information om fondförvaltares avgifter	20
Fri flytträtt för pensionsförsäkringar	21
Statlig investeringsbank	23
Sparbankerna	24
Bredda kompetensen inom verksamheter som hanterar stora flöden av pengar	26
Reglering av finansmarknaden	27
Reservationer	30
1. Inkassobolagens verksamhet, punkt 5 (v)	30
2. Sociala lån och saneringslån, punkt 6 (v)	31
3. Sparbankerna, punkt 12 (v)	32
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	33
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Banktillgänglighet**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi259 av Börje Vestlund och Sinikka Bohlin (båda s).

2. **Europeiska bankkonton**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi243 av Hans Olsson (s).

3. **Gemensam nordisk kreditvärdighetskontroll**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi239 av Kent Olsson (m).

4. **Lagstiftningen för långivare och kreditinstitut**

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:Fi272 av Yvonne Andersson (kd) och

2009/10:C482 av Carina Moberg m.fl. (s) yrkande 5.

5. **Inkassobolagens verksamhet**

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:Fi266 av Andreas Norlén (m),

2009/10:Fi302 av Catharina Bråkenhielm (s),

2009/10:C215 av Annelie Enochson (kd) yrkande 3,

2009/10:C276 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 27 och

2009/10:C482 av Carina Moberg m.fl. (s) yrkande 3.

Reservation 1 (v)

6. **Sociala lån och saneringslån**

Riksdagen avslår motion

2009/10:C276 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 26.

Reservation 2 (v)

7. **Möjlighet till belåning av industrifastighet på landsbygd**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi275 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda c).

8. **Uppsägning av kreditavtal**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi318 av Anne-Marie Pålsson (m).

9. **Information om fondförvaltares avgifter**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi217 av Ronny Olander och Siw Wittgren-Ahl (båda s).

10. Fri flytträtt för pensionsförsäkringar

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:Fi270 av Anna Lilliehöök (m) och

2009/10:Fi315 av Lennart Sacrédeus och Otto von Arnold (båda kd).

11. Statlig investeringsbank

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi203 av Ulla Andersson m.fl. (v).

12. Sparbankerna

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi221 av Ulla Andersson m.fl. (v) yrkandena 1–3.

Reservation 3 (v)

13. Bredda kompetensen inom verksamheter som hanterar stora flöden av pengar

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi254 av Solveig Hellquist (fp) yrkande 2.

14. Reglering av finansmarknaden

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:Fi225 av Finn Bengtsson och Betty Malmberg (båda m) yrkande 1,

2009/10:Fi232 av Ameer Sachet (s) yrkandena 1–4 och

2009/10:Fi301 av Christin Hagberg och Anders Karlsson (båda s).

Stockholm den 13 april 2010

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Bertil Kjellberg (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Roger Tiefensee (c), Nina Lundström (fp), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Göran Pettersson (m), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (m), Jörgen Hellman (s), Christina Zedell (s), Mikael Damberg (s), Siv Holma (v) och Mats Pertoft (mp).

Utskottets överväganden

Banktillgänglighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om banktillgänglighet. Utskottet avstyrker yrkandet bl.a. med hänvisning till bestämmelser om kontraheringsplikt i nuvarande lagstiftning.

Motionen

I motion 2009/10:Fi259 av Börje Vestlund och Sinikka Bohlin (båda s) anför motionärerna att ett krav för att öppna bankkonto är att man uppger ett personnummer och en adress, vilket alla inte har. Främst är det socialt utsatta personer som drabbas. Motionärerna anser att konsekvensen av att inte ha tillgång till banktjänster medför problem för dessa personer och hänvisar till att Svensk Kassaservice tidigare fungerat som en plats för betalningar för denna grupp. Motionärerna anser att det måste ställas krav på bankväsendet att det ska acceptera alla som kunder, även om någon av de i dag obligatoriska uppgifterna saknas. Eftersom staten inte längre har något ansvar för grundläggande betaltjänster, annat än för de orter och den landsbygd där behovet av kassatjänster inte kan tillgodoses på annat sätt, är motionärernas slutsats att det är banklagstiftningen som är relevant när det gäller möjligheten för att få bankkonto och grundläggande betaltjänster.

Tidigare behandling

I samband med att riksdagen under våren 2007 behandlade propositionen om ansvar för vissa betaltjänster (prop. 2006/07:55, bet. 2006/07:TU16 s. 18 f.) avstyrkte trafikutskottet motionsyrkanden om särskilda insatser för de personer som inte har bankkonton. Utskottet anförde att ett antal nya möjligheter öppnats för att tillgodose behovet av betaltjänster.

Finansutskottet behandlade senast i sitt betänkande 2008/09:FiU33 ett liknande motionsyrkande. Mot bakgrund av att banker som huvudregel omfattas av s.k. kontraheringsplikt enligt 11 b § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti och därmed är skyldiga att ta emot insättningar från var och en om det inte finns särskilda skäl emot det, så avstyrkte utskottet motionsyrkandet. Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Genom lagen (1995:1571) om insättningsgaranti finns alltså en reglerad kontraheringsplikt som avser konton som omfattas av insättningsgarantin. Kontraheringsplikten är inte absolut. Enligt de allmänna råden från Finansinspektionen (FFFS 2001:8) kan undantag från kontraheringsplikten göras om det t.ex. finns lagliga hinder. Ett sådant hinder kan vara de identifieringskrav som ställs enligt lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (2009:62). Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2009:1) ska sådan kontroll göras med hjälp av svenskt körkort, svenskt pass, identitetskort utfärdat av svensk myndighet eller svenskt certifierat identitetskort. Kontroll av identiteten hos den som saknar svensk identitetshandling ska göras genom pass eller annan identitetshandling som visar medborgarskap och är utfärdad av en myndighet eller en annan behörig utfärdare. Enligt de allmänna råden kan företaget, om kunden saknar identitetshandling, kontrollera identiteten genom andra tillförlitliga dokument och kontroller enligt företagets fastställda rutiner. Om kunden kan identifiera sig i enlighet med penningtvätsreglerna, kan banken enligt Finansinspektionens allmänna råd bara neka kunden att öppna konto om det finns misstanke om penningtvätt eller andra särskilda skäl, som tidigare misskötsel.

För tilläggstjänster som exempelvis bankgiro och korttjänster finns Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2001:8). Där anges i 3 § att en kontohavare, för att på ett effektivt sätt kunna sköta uttag av kontanter, överföringar och betalningar, ”bör ges möjlighet att koppla tilläggstjänster till ett inlåningskonto, om det inte finns skäl mot detta”. I sin rapport *Alla får inte betala* (2008:12) konstaterar Finansinspektionen att det är viktigt att konsumenter inte utan goda grunder nekas billigare betaltjänster. Enligt rapporten förutsätter vissa banker att en kund har svenskt personnummer eller samordningsnummer för att erbjudas exempelvis Internetbank eller girobetalningar. Med anledning av den gjorda tillsynsinsatsen avser Finansinspektionen att förtydliga reglerna kring vem som kan nekas tillgång till konto och betaltjänster.

Utskottets ställningstagande

Liksom vid tidigare behandling, vill utskottet erinra om att banker som huvudregel omfattas av den s.k. kontraheringsplikten. Utskottet bedömer att de allmänna råd som Finansinspektionen utfärdat när det gäller såväl förutsättningarna för att öppna inlåningskonto som identifieringskrav enligt penningtvätsreglerna är utformade så att de tryggar denna huvudregel. Finansinspektionen har i sin rapport *Alla får inte betala* (2008:12) uppmärksammat att vissa banker kräver att en kund har svenskt personnummer eller samordningsnummer för att erbjudas t.ex. Internetbank eller girobetalningar. Utskottet har förståelse för att Finansinspektionen under den akuta fasen av den finansiella krisen inte haft möjlighet att ta de initiativ som

Finansinspektionen avsåg att vidta med anledning av tillsynsinsatsen när det gäller att förtydliga reglerna kring vem som kan nekas tillgång till konto och betaltjänster. Utskottet förutsätter att Finansinspektionen nu fullföljer tillsynsinsatsen. Mot denna bakgrund vidhåller utskottet sin tidigare uppfattning, att något initiativ från utskottets sida inte förefaller påkallat, och avstyrker den aktuella motionen.

Europeiska bankkonton

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om europeiska bankkonton. Utskottet avstyrker yrkandet med hänvisning bl.a. till de bestämmelser om gränsöverskridande betalningar som finns på Europainivå.

Motionen

I motion 2009/10:243 av Hans Olsson (s) anføres att en diskussion snarast måste tas upp inom EU för att möjliggöra löneöverföringar inom EU. Den fria rörligheten för arbetskraft kompliceras av att den som reser till andra stater inom EU/EES-området för att arbeta kortvarigt måste öppna ett konto i en bank i det landet för att få sin lön insatt på bankkonto.

Vissa kompletterande uppgifter

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2560/2001 om gränsöverskridande betalningar i euro finns regler om gränsöverskridande betalningar i euro. Lagen (1999:268) om betalningsöverföring inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet omfattar betalningsöverföringar från beställare i Sverige till betalningsmottagare inom EES-stat eller från beställare inom EES-stat till mottagare i Sverige. Den typ av betalningar som avses i regleringen kallas för Europabetalning eller EU-betalning. Den förordning som styr de gränsöverskridande betalningarna innehåller krav på priset för betalningen, hur lång tid betalningen högst får ta, vilken information betalningen ska innehålla och att betalare och betalningsmottagare ska betala sina egna bankkostnader. En Europabetalning har ett lägre pris och når normalt mottagarens bank två bankdagar efter betalningsdagen och den får högst ta sex bankdagar. Betalningen måste innehålla IBAN och BIC, dvs. kontonummer enligt en internationell standard och en internationellt standardiserad kod för att identifiera banker.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det finns regler om gränsöverskridande betalningar på Europeanivå. Med de förenklingar som dessa regler innebär underlättas bl.a. den fria rörligheten för arbetskraft. Det krav som motionären hänvisar till, om att behöva öppna ett konto i det land man arbetar, har inte något stöd i regleringen. I stället kan det handla om att en arbetsgivare i sina rutiner för löneutbetalningar anser sig behöva göra utbetalningen på ett konto i den bank som arbetsgivaren anlitar. Så länge den enskilde kan uppge IBAN och BIC så är det, enligt reglerna, möjligt att göra sådana transaktioner som motionären efterlyser. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet den aktuella motionen.

Gemensam nordisk kreditvärdighetskontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om gemensam nordisk kreditvärdighetskontroll. Utskottet avstyrker yrkandet med hänvisning till att åtgärder kommer att föranledas av en ny konsumentkreditlag som för närvarande bereds i Regeringskansliet.

Motionen

I *motion 2009/10:Fi239* av Kent Olsson (m) anför motionären att systemen för kontroll av personers kreditvärdighet i samband med t.ex. avbetalningsköp är nationella, vilket innebär att systemen i allmänhet endast omfattar inkomster från det aktuella landet. Mot denna bakgrund kan det, enligt motionären, vara svårt för personer med inkomster från ett annat nordiskt land att betraktas som en kreditvärdig kund. Eftersom allt fler människor rör sig över gränserna mellan våra nordiska grannländer, anser motionären att en gemensam nordisk kreditvärdighetskontroll bör införas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet erfar att en ny konsumentkreditlag för närvarande bereds i Regeringskansliet. I den nya konsumentkreditlagen kommer EU-direktivet om konsumentkrediter (2008/48/EG) att genomföras. Direktivet ska göra det möjligt för konsumenter att teckna krediter på samma villkor oavsett i vilket land avtalet ingås. Genom direktivet harmoniseras reglerna för kreditprövning. I artikel 9.1 i direktivet anges att varje medlemsstat ska se till att kreditgivare från andra medlemsstater, vid gränsöverskridande krediter, bereds åtkomst till databaser som används i den medlemsstaten för att bedöma konsumentens kreditvärdighet. Villkoren för sådan åtkomst ska vara icke-diskriminerande. Mot bakgrund av att en ny konsumentkreditlag

kommer att läggas på riksdagens bord under våren bör inte detta föregripas genom några initiativ från utskottets sida. Med detta avstyrks den aktuella motionen.

Lagstiftningen för långivare och kreditinstitut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om ytterligare reglering och tillsyn av sms-låneföretag. Utskottet avstyrker yrkandena med hänvisning till att åtgärder kommer att föras av en ny konsumentkreditlag som för närvarande bereds i Regeringskansliet.

Motionerna

I kommittémotion 2009/10:C482 av Carina Moberg m.fl. (s) yrkande 5 yrkas att kreditgivare såsom sms-låneföretag ska stå under Finansinspektionens tillsyn. Med dagens regelverk är utlåningsverksamheten i sig inte tillståndspliktig, utan det är först när utlåningsverksamheten kombineras med inlåning som kravet på tillstånd och tillsyn uppstår. Kreditgivare ska däremot vara registrerade hos Finansinspektionen (FI), vilket innebär att FI har kännedom om ett företag men att inspektionen inte får utöva tillsyn över exempelvis företagens kredithantering.

Samma yrkande återfinns i motion 2009/10:Fi272 av Yvonne Andersson (kd). Motionären framhåller att mobillåneföretagen många gånger utnyttjar människors längtan efter pengar och att många mobillåneföretag för en ansvarslös utlåningspolitik där tidigare betalningsanmärkningar inte ses som ett hinder. Eftersom verksamma mobillåneföretag endast behöver registrera verksamheten hos Finansinspektionen har myndigheten begränsade möjligheter att ingripa mot företagen.

Tidigare behandling

Frågor om konsumentskyddet i samband med sms-lån och andra korttidskrediter har behandlats av civilutskottet vid ett flertal tillfällen (bl.a. bet. 2007/08:CU10, bet. 2008/09:CU25 och 2008/09:CU34). I sitt senaste betänkande från hösten 2009 (bet. 2009/10:CU7) vidhåller utskottet sin sedan tidigare redovisade uppfattning när det gäller behovet av en översyn av lagstiftningen rörande den här typen av korttidskrediter. Utskottet hänvisar till att det pågår ett arbete inom Justitiedepartementet med en ny konsumentkreditlag som ska genomföra konsumentkreditdirektivet (2008/48/EG) i svensk rätt. De ansvariga stadsråden har, enligt civilutskottet, förklarat att inom ramen för arbetet tas också åtgärder upp när det gäller problemen med sms-lån. Enligt uppgifter som civilutskottet fått från Justitiedepartementet beaktas även bl.a. Finansinspektionens rapport *Konsumentskyddet*

inom det finansiella området (2009:10) och Konsumentombudsmannens framställning om en översyn av lagstiftningen som rör s.k. snabblån i detta arbete. Justitieministern har i sitt frågesvar den 15 oktober 2009 och vid interpellationsdebatten den 4 december 2009 förklarat att den nya konsumentkreditlagen ska innehålla skärpta krav på information, bl.a. om den effektiva räntan, och skärpta krav på kreditprövning. Vidare kommer en skyldighet för kreditgivaren att förklara kreditavtalet och dess verkningar för konsumenten samt en rätt för konsumenten att få rätt att ångra ett kreditavtal att föreslås. Inriktningen på arbetet är att de nya kraven på kreditprövning och information om effektiv ränta ska gälla också vid sms-lån och andra s.k. snabblån. För att inte föregripa detta arbete föreslog civilutskottet att motionerna i ämnet skulle avstyrkas. Riksdagen beslutade den 27 januari 2010 enligt civilutskottets förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Regelverket på den finansiella marknaden innebär att utlåningsverksamhet i sig inte är tillståndspliktigt, utan det är först när utlåningsverksamheten kombineras med inlåning som kravet på tillstånd och tillsyn uppstår. Kreditgivare ska däremot vara registrerade hos Finansinspektionen. Registreringen innebär att Finansinspektionen får kännedom om ett företag. Tillsynen begränsas dock enligt lag till att Finansinspektionen gör en enklare ägar- och ledningsprövning och till att undersöka att företagen följer reglerna avseende exempelvis företagets kredithantering.

När banker m.fl. kreditinstitut ger lån till konsumenter blir bestämmelserna i konsumentkreditlagen (1992:830) tillämpliga. Av lagen framgår bl.a. att långivaren är skyldig att ge låntagaren information om effektiv ränta och att långivaren, innan någon kredit beviljas, är skyldig att pröva om konsumenten/låntagaren kan fullgöra sina åtaganden enligt kreditavtalet. Dessutom finns bestämmelser om vilka avgifter som får tas ut av långivaren. Flera andra lagar innehåller också bestämmelser som kan bli tillämpliga vid kreditgivning till konsumenter och som främst tillkommit i syfte att tillvarata konsumentens intressen, t.ex. marknadsföringslagen (1995:540), lagen (1994:512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden och distans- och hemförsäljningslagen (2005:59). Lagen om värdepappersmarknaden (2007:528) innehåller konsumentskyddsregler avseende t.ex. placeringsrådgivning.

Finansinspektionen har också publicerat allmänna råd om bl.a. krediter i konsumentförhållanden (FFFS 2005:3), om finansiell rådgivning till konsumenter (FFFS 2004:4) och om klagomålshantering avseende finansiella tjänster till konsumenter (FFFS 2002:23).

Utskottets ställningstagande

Genom rapporter från Finansinspektionen, Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten har utskottet fått ta del av de problem som en ökad tillgänglighet på konsumtionskrediter i form av snabbblån innebär. Utskottet delar Finansinspektionens bedömning och menar att det ur ett konsumentperspektiv är centralt att låntagaren är medveten framför allt om den kostnad som olika lånealternativ medför. Därför är det hög tid att arbetet med en ny konsumentkreditlag nu avslutas. Utskottet kan konstatera att en ny konsumentkreditlag som genomför konsumentkreditdirektivet (2008/48/EG) i svensk rätt väntas på riksdagens bord i slutet av maj 2010.

Såväl Finansinspektionen som Konsumentverket är av uppfattningen att dagens regelverk inte gör det möjligt för de ansvariga myndigheterna att hantera eventuella oegentligheter på marknaden, även om de ges ett utökat tillsynsansvar. Mot bakgrund av att en ny konsumentkreditlag är på väg, bedömer utskottet att det inte i nuläget finns någon anledning att föregripa detta med initiativ i tillsynsfrågan i utskottet. Utskottet förutsätter att regeringen följer utvecklingen och föreslår ändringar i regelverket om och när detta bedöms som nödvändigt. Med detta avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Inkassobolagens verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om ytterligare reglering av inkassobolagens verksamhet. Utskottet avstyrker yrkandena med hänvisning till bestämmelserna om inkassobolagens verksamhet i nuvarande lagstiftning.

Jämför reservation 1 (v).

Motionerna

I motion 2009/10:Fi302 av Catharina Bråkenhielm (s) påpekas att indrivningsföretag helt fritt kan sätta nivån på kravavgifter, administrationskostnader och ränta på kapitalsskulden. Avgifterna är alltid betydligt högre än i andra sammanhang och räntan sätts skyhögt. Sammantaget rusar kravbeloppet i höjden till belopp som blir helt omöjliga eller mycket svåra för den skuldsatte att klara av att betala. Motionären anser därför att skyddet för den redan skuldsatta är att genom lag reglera indrivningsföretagens prissättning och uttag av avgifter gentemot den skuldsatta.

I motion 2009/10:Fi266 av Andreas Norlén (m) framhålls att inkassobolagens 8 § föreskriver att inkassoåtgärd inte bör vidtas om det föreligger sannolika skäl för att en fordran inte är lagligen grundad eller om fordringen annars framstår som obefogad. Enligt motionären förefaller det som

om det ändå förekommer fakturaskojeri genom att inkassoföretag är behjälpliga, när fakturaskojare försöker driva in sina påstådda fordringar, och det framstår därför som motiverat att byta ut ordet ”bör” mot ”ska” i denna bestämmelse. En skärpning av kraven när inkassoföretag åtar sig nya kunder bör också övervägas, och företag som finns på Svensk Handels ”svarta lista” över fakturaskojare bör inte kunna antas som kunder av ett inkassoföretag.

I kommittémotion 2009/10:C276 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 27 anförs att inkassobolagen under senare år tillämpat en alltmer aggressiv indrivningsmetod t.ex. genom att gäldenärens möjlighet att betala av sin skuld har förkortats, indrivningsförsöken pågår under längre tid då fordringar säljs vidare från bolag till bolag och att även små belopp krävs in. Eftersom gäldenären enligt lag är skyldig att ersätta bolagen för skriftliga betalningspåminnelser och kravbrev, kan en liten skuld växa sig orimligt stor under indrivningsprocessen, och en gäldenär kan också krävas på ersättning för kostnader även om den ursprungliga skulden betalats. Dessutom tillkommer ytterligare kostnader som drabbar gäldenären när ansökan om betalningsföreläggande görs hos Kronofogdemyndigheten. Motionären anser att en översyn av inkassobolagens verksamhet bör göras, och dessutom krävs lagändringar i syfte att strama upp inkassoverksamheten.

I kommittémotion 2009/10:C482 av Carina Moberg m.fl. (s) yrkande 3 återkommer beskrivningen av att inkassoföretagen blivit mer påstridiga i sin indrivning av skulder. Ersättning för inkassokostnader förblir ofta obetalda och hamnar hos kronofogden. Motionärerna anser att det måste bli tydligare med information till gäldenären om det finns kostnader kvar att betala innan ärendet skickas vidare till kronofogden och att gäldenären måste ges möjlighet att inom rimlig tid betala sin skuld.

I motion 2009/10:C215 av Annelie Enochson (kd) yrkande 3 framförs att övertag av privata fordringar genom privat inkassoverksamhet omedelbart borde förbjudas. Det finns inget samhällsekonomiskt intresse av att privatpersoner ska starta fåmansföretag och sko sig på de överskuldssatta. Motionären anser att sådan inkassoverksamhet bör få tillstånd att bedrivas endast i större börsnoterade aktiebolag, och inkassobolagens tillståndskriterier bör därmed skärpas.

Tidigare behandling

Utskottet har senast i betänkande 2008/09:FiU33 behandlat liknande motionsyrkanden om inkassoverksamhet. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena med hänvisning bl.a. till att utskottet förutsatte att regeringen kontinuerligt följer utvecklingen på inkassoområdet och tar initiativ till att utreda behovet av ändringar i regelverket på detta område om och när detta bedöms som nödvändigt. Dessutom noterade utskottet att vissa frågor om

regelverket för inkassoverksamhet tas upp i delbetänkandet *Vägen tillbaka för överskuldssatta* (SOU 2008:82) och ville inte föregripa beredningen av detta delbetänkande. Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Tillstånd och tillsyn av inkassoverksamhet

Inkassoverksamhet regleras av inkassolagen (1974:182). Bestämmelser för inkassoverksamhet finns även i inkassoförordningen (1981:956), lagen (1981:739) och förordningen (1981:1057) om ersättning för inkassokostnader m.m. Enligt 2 § inkassolagen får inkassoverksamhet, som avser indrivning av fordringar för annans räkning eller fordringar som har övertagits för indrivning, bedrivs endast efter tillstånd av Datainspektionen. Tillstånd från Datainspektionen behövs inte för inkassoverksamhet som bedrivs av företag under Finansinspektionens tillsyn eller av advokater. Enligt 13 § inkassolagen utövar Datainspektionen tillsyn över efterlevnaden av lagen. Inspektionens tillsyn omfattar dock inte verksamhet som bedrivs av företag under Finansinspektionens tillsyn eller av advokater.

God inkassosed

I 4 § inkassolagen fastslås som en allmän grundregel att inkassoverksamhet ska bedrivs enligt god inkassosed. Gälldenären får enligt god inkassosed inte vållas onödig skada eller olägenhet eller utsättas för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd. God inkassosed kräver t.ex. att en fordran är förfallen till betalning innan inkassoåtgärder vidtas. Gälldenären ska även normalt sett ha underrettats om betalningsanspråket genom en faktura eller på annat sätt. Inkassoåtgärder får vidtas endast när de är nödvändiga för att tillvarata borgenärens rätt. Grundprincipen, att inkassoverksamhet ska bedrivs enligt god inkassosed, konkretiseras i 5–11 §§ inkassolagen samt i Datainspektionens praxis i inkassofrågor.

Inkassokravets innehåll

Inkassokrav ska enligt 5 § inkassolagen alltid framställas skriftligt och ska innehålla så detaljerade uppgifter som möjligt om skulden. Skuldbeloppet, räntan och ersättningen för inkassokostnader ska anges var för sig. När det gäller räntan måste skuldbelopp, räntesats och tid för ränteberäkningen anges särskilt, liksom också räntans sammanlagda belopp.

Ränta och kostnader för inkassoåtgärder

Om borgenären och gälldenären i förväg har träffat ett avtal om ränta gäller detta. I sådana avtal brukar det stå att dröjsmålsränta ska betalas från förfalldagen med en viss procent, t.ex. per månad. Om inget avtal har träffats i förväg, gäller räntelagens regler. Räntelagen ger borgenären rätt att ta ut en årsränta som motsvarar Riksbankens referensränta plus 8 %.

Frågor om ersättning för inkassokostnader regleras i lagen om ersättning för inkassokostnader m.m. (1981:739). Lagens regler är tvingande, dvs. borgenären får inte genom avtal utvidga gäldenärens skyldighet att ersätta kostnader. Storleken av de belopp som gäldenären kan bli skyldig att betala i kostnadsersättning regleras i förordningen (1981:1057) om ersättning för inkassokostnader. Lagen reglerar gäldenärens skyldighet att ersätta borgenärens kostnader för åtgärder som normalt ingår i det utomrättsliga förfarandet för indrivning av en förfallen fordran. Det rör sig bl.a. om betalningspåminnelser, inkassokrav, uppgörelser om amorteringsplaner på indrivningsstadiet samt andra rutinmässiga åtgärder som samtal och korrespondens med gäldenären. Storleken på ersättningsbeloppen beslutas av regeringen och från den 1 juli 2003 gäller följande maximibelopp: skriftlig betalningspåminnelse: högst 50 kr, inkassokrav: högst 160 kr och amorteringsplan: högst 150 kr.

Lagen reglerar alltså bara skyldigheten att betala för åtgärder som har vidtagits efter det att skulden har förfallit. Det kan därför tillkomma kostnader för faktureringar, aviseringar och påminnelser som har skett före förfalldagen. Dessutom kan gäldenären bli ersättningskyldig för vissa kostnader som uppkommer i samband med ansökan till kronofogdemyndighet eller till domstol.

Utskottets ställningstagande

Både Finansinspektionen och Datainspektionen har redovisat resultatet av sin tillsyn av inkassoföretag. Finansinspektionen konstaterar i sin rapport *Konsumentskyddet på finansmarknaden* (2009:10, s. 67) att inkassoverksamheten de senaste åren genererat få klagomål jämfört med tidigare. Anledningen, enligt Finansinspektionen, är att allt färre företag har tillstånd hos Finansinspektionen att bedriva inkassoverksamhet. Finansinspektionen drar slutsatsen att inkassoverksamheten för företagen under Finansinspektionens tillsyn i huvudsak sköts på ett väl fungerande sätt. Datainspektionen konstaterar i sin årsredovisning för 2008 (s. 25) att tillsynen precis som föregående år visat att det i förhållande till mängden krav som skickas ut är få ärenden som på ett markant sätt faller utanför begreppet god inkassosed. Datainspektionens erfarenheter från tillsynsverksamheten visar att de etablerade inkassobolagen i allt väsentligt följer god inkassosed. När det gäller ränta och kostnader för inkassoåtgärder, kan utskottet konstatera att detta område är noga reglerat i inkassolagen och att nivån på avgifter för t.ex. betalningspåminnelse och inkassokrav är reglerade. Några initiativ från utskottets sida framstår inte som påkallade. Utskottet förutsätter, nu liksom tidigare, att regeringen kontinuerligt följer utvecklingen på inkassoområdet och tar initiativ till att utreda behovet av ändringar i regelverket på detta område om och när det bedöms som nödvändigt. Med detta avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Sociala lån och saneringslån

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att se över möjligheterna för ett statligt kreditinstitut att erbjuda sociala lån och ta fram förslag till lagstiftning om ett statligt kreditinstitut som erbjuder saneringslån. Utskottet avstyrker yrkandet med hänvisning till att en ny skuldsaneringslag är under beredning i Regeringskansliet.

Jämför reservation 2 (v).

Motionen

I kommittémotion 2008/09:C276 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 26 anför motionärerna att de personer som inte kan få en kredit till rimliga villkor på grund av sina små inkomster och tillgångar bör ges möjlighet att ta s.k. sociala lån. Liknande system finns i Finland, Irland, Holland och England. I Holland drivs socialbankerna som icke vinstdrivande organisationer och utgör en del av det kommunala socialväsendet. Enligt motionärerna bör Kronofogdemyndigheten ges i uppdrag att administrera en verksamhet med sociala lån.

Dessutom framför motionärerna att möjligheterna för en överskuldssatt person att på egen hand skaffa sig lån till bra villkor, för att sanera sin ekonomi, i nuläget är begränsade bl.a. på grund av Finansinspektionens och bankernas syn på beviljande av lån för att sanera en uppkommen skuldsituation. Motionärerna pekar på att den s.k. Garantistiftelsen i Finland lämnar borgen åt överskuldssatta personer, som därigenom kan ta upp lån för att sanera sin ekonomi, och anför att ett införande av saneringslån i Sverige skulle medföra bl.a. färre vräkningar på grund av obetalda hyreskulder och minskad social utslagning bland överskuldssatta. Motionärerna föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen sin mening att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över möjligheterna för ett statligt kreditinstitut att erbjuda sociala lån och ta fram förslag till lagstiftning om ett statligt kreditinstitut som erbjuder saneringslån.

Tidigare behandling

Utskottet har senast i betänkande 2008/09:FiU33 (s. 16 f.) behandlat ett motionsyrkande om sociala lån och saneringslån. Utskottet avstyrkte motionen med hänvisning till att delbetänkandet *Vägen tillbaka för överskuldssatta* (SOU 2008:82) bereddes i Regeringskansliet. Enligt utskottet skulle inte denna beredning föregripas genom några initiativ från utskottets sida. Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

I delbetänkandet *Vägen tillbaka för överskudsatta* (SOU 2008:82) föreslår utredaren bl.a. att reglerna om skuldsanering görs om med hänsyn till de överskudsattas förutsättningar. Samtidigt anser utredaren att regler om sociala lån eller garantier för saneringslån inte bör införas. Enligt utredaren skulle en verksamhet med sociala lån väcka gränsdragningsproblem såväl mot socialt bistånd som mot kreditgivning och även tillämpningsproblemen i att fastställa vad som utgör ”rimliga villkor” för lån. Utredaren finner att frågeställningarna kring regler för sociala lån är många och beaktansvärda. Sammanfattningsvis bedömer utredaren att sociala lån inte är ett effektivt sätt att mildra skuldbördan för överskudsatta och s.k. evighetsgäldenärer (SOU 2008:82 s. 221). Enligt utredaren framstår det heller inte som lämpligt att införa regler som möjliggör garantier för saneringslån (SOU 2008:82 s. 226).

Utskottets ställningstaganden

Liksom tidigare kan utskottet konstatera att utredningen *Vägen tillbaka för överskudsatta* (SOU 2008:82) behandlat frågor om sociala lån och saneringslån. Utredaren anser att det finns vissa problem med dessa former av kreditgivning och garantier. Utskottet har fått kännedom om att regeringen i sin kommande proposition om skuldsanering delar utredarens bedömning, varför det enligt utskottets mening inte förefaller påkallat för utskottet att ta några initiativ i frågan. Med detta avstyrker utskottet det aktuella motionsyrkandet.

Möjlighet till belåning av industrifastighet på landsbygd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att utjämna risktagandet i företagande oberoende av var i landet företaget är beläget och den därför skiftande kreditvärderingen. Utskottet avstyrker yrkandet bl.a. med hänvisning till de förändringar av skattereglerna för företagande som genomförts under den innevarande mandatperioden.

Motionen

I motion 2009/10:Fi275 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda c) framhålls att kreditinstituten agerar olika gentemot sina kunder beroende på var i landet den verksamhet som är i behov av kredit är belägen. Om man bedriver sin verksamhet i en stad eller tätortsnära kan man ofta belåna

med 90–100 % av fastighetens värde/kostnad som säkerhet. Är verksamheten däremot belägen på landsbygden får man normalt begränsa sin belåning till runt 25 % på samma fastighets värde. Denna värdering är i sig själv riktig och utgår från värdet av en tom lokal utan verksamhet med respektive belägenhet. Bekymret för den som vill expandera sin verksamhet, och den är belägen på ett sådant ställe att fastigheten har ett lågt belåningsvärde, blir då att man i jämförelse med om man haft en mera tätortsnära lokalisering i högre grad måste pantsätta annan egendom för att komma i åtnjutande av en kredit med i övrigt rimliga villkor. Detta i sin tur leder till att ett företag med kreditbehov förlagt till landsbygden i högre grad än andra får riskera t.ex. sina familjers egendom och annan belåningsvärd egendom. Behovet av initiativrika människor som omsätter idéer i företagsamhet är lika stort över hela landet. Enligt motionärerna finns det därför skäl att verka för att risktagandet i företagandet minskar i syfte att fler företagsidéer förverkligas. Motionärerna anser att det finns skäl att se över lagstiftning och regelverk i syfte att utjämna risktagandet i företagandet genom att låta de ur kreditvärderingssynpunkt sämre lokaliserade företagen kunna använda en upparbetad och obeskattad vinst i företaget som del i sin investering.

Vissa kompletterande uppgifter

Enligt gällande regler (inkomstskattelagen 1999:1229, 5–6 §§) om avsättning till periodiseringsfond kan enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag göra avdrag med högst 30 % av inkomsten. Juridiska personer får göra avdrag med högst 25 %. Inom en sexårsperiod bestämmer den redovisningskyldige själv när fonden ska återföras till beskattning.

Tidigare behandling

I skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU27 behandlas allmänna motioner om beskattning av företag, kapital och fastighet. Gemensamt för många av de motionsyrkanden som behandlas är, enligt skatteutskottet, att motionärerna vill pröva olika sätt att utnyttja skatteincitament för att stimulera människors vilja att starta och investera i företag. I skatteutskottets ställningstaganden konstateras att villkoren för att starta, driva och utveckla företag har stärkts under mandatperioden genom åtgärder på flera olika politikområden med utgångspunkt från de av riksdagen fastlagda riktlinjerna för skattepolitiken.

De förändringar av skattereglerna för företagande som genomförts under den innevarande mandatperioden bör, enligt skatteutskottet, ses som en viktig inledning på ett målmedvetet förändringsarbete för att ge människor goda förutsättningar för att starta och utveckla företag som kan bidra till en varaktigt hög sysselsättning i landet. Grundläggande är här enligt skatteutskottets mening att med olika åtgärder främja tillgången på kapital i

tidiga investeringskedan. Det är därför angeläget att pröva vilka skatteincitament som kan vara verkningsfulla för att stärka tillgången på riskvilligt kapital. Enligt skatteutskottet har regeringen bl.a. i de budgetpropositioner redovisat inriktningen av det utrednings- och beredningsarbete som bedrivs i syfte att förbättra företagsklimatet och underlätta en hög investeringsnivå och en snabb produktivitet utveckling. Skatteutskottet noterar också med tillfredsställelse att en företagsskatteutredning ska fortsätta med att undersöka olika möjligheter att stimulera tillgången på riskkapital i bolagssektorn och därmed även göra villkoren mera lika för investeringar som finansieras med eget kapital respektive lånat kapital. Med detta avstyrker skatteutskottet motionsyrkandena. Riksdagen beslutade enligt skatteutskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Motionärerna anser att den skillnad i värdering som görs av fastigheter i sig själv är riktig. Motionärerna anser att det finns skäl att se över lagstiftning och regelverk i syfte att utjämna risktagandet i företagandet genom att låta de ur kreditvärderingssynpunkt sämre lokaliserade företagen kunna använda en upparbetad och obeskattad vinst i företaget som del i sin investering.

Utskottet noterar att den politik som bedrivs på skatteområdet syftar till att ge människor goda förutsättningar för att starta och utveckla företag som kan bidra till en varaktigt hög sysselsättning i landet och därför tillgodoser de önskemål motionärerna framför. Med detta avstyrker utskottet den aktuella motionen.

Uppsägning av kreditavtal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att se över bankernas rätt till ensidig uppsägning av fungerande lån. Utskottet avstyrker yrkandet bl.a. mot bakgrund av resultatet av Finansinspektionens tillsynsinsatser.

Motionen

I motion *2009/10:Fi318* av Anne-Marie Pålsson (m) anförts att banker enligt gällande regler har rätt att helt ensidigt och utan någon möjlighet till rättslig prövning säga upp lån och detta även om låntagaren uppfyller sina villkor utan anmärkning. Motionären konstaterar att bankernas vidsträckt möjligheter motiveras av att den finansiella stabiliteten inte får riskeras, men att detta kan försätta den enskilde låntagaren i en mycket pressad situa-

tion. Den nu gällande ordningen framstår inte som rimlig menar motionären och anser mot den bakgrunden att regeringen bör se över bankernas rätt till ensidig uppsägning av fungerande lån.

Tidigare behandling

Ett motsvarande motionsyrkande behandlades i civilutskottet förra året (2008/09:CU26). Motionen avstyrktes mot bakgrund av ett frågesvar från den 22 januari 2009 till statsrådet Mats Odell om bankers uppsägning av lån (svar på fråga 2008/09:464). Statsrådet anförde att om det i enskilda fall har gjorts uppsägningar av friska krediter utan att det funnits rimliga skäl till det, är detta inte acceptabelt. Enligt statsrådet är det av fundamental betydelse att hushåll och företag får tillgång till krediter till rimliga villkor för den ekonomiska aktiviteten. Samtidigt underströks vikten av att låneinstituten tar ansvar för sin långivning.

Frågan har också behandlats i finansutskottets betänkande 2008/09:FiU17. I ett yrkande i motion 2008/09:Fi4 (v) begärs att regeringen ser över hur låntagarnas ställning kan stärkas och att bankernas ensidiga rätt att säga upp ingångna avtal ses över. Utskottet avstyrkte yrkandet med motiveringen att utskottet förutsatte att regeringen löpande följer utfallet av lagstiftningen och vid behov återkommer till riksdagen. Utskottet erinrade om att syftet med den banklagstiftning som trädde i kraft 2004 syftar till att upprätthålla en stabilare banksektor för att minska förekomsten av sådana problem som drabbade enskilda och företagare under bankkrisen på 1990-talet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar statsrådets bedömning att det är av fundamental betydelse för den ekonomiska aktiviteten att hushåll och företag får tillgång till krediter till rimliga villkor och att det går att ifrågasätta de fall där uppsägningar av krediter gjorts utan att det funnits rimliga skäl till detta. Utskottet vill dock erinra om Finansinspektionens rapport *Konsumentskyddet på finansmarknaden* (2009:10) som är framtagen efter samråd med Konsumentverket, Konsumenternas Bank- och finansbyrå och Konsumenternas försäkringsbyrå som inte rapporterar några brister på det aktuella området. Utskottet förutsätter att regeringen följer utvecklingen på området och tar initiativ till att utreda behovet av ändringar i regelverket på detta område om och när det bedöms som nödvändigt. Med detta avstyrker utskottet den aktuella motionen.

Information om fondförvaltares avgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en utvärdering av om bank- och finansvärlden lever upp till kraven på god information. Utskottet avstyrker yrkandet mot bakgrund av det arbete som Finansinspektionen bedriver inom ramen för sitt uppdrag.

Motionen

I motion *2009/10:Fi217* av Ronny Olander och Siw Wittgren-Ahl (båda s) ställer sig motionärerna frågande till om det finns tillräcklig kunskap om hur de olika avgifterna för att förvalta och administrera fonder som fondförvaltare tar ut påverkar sparandet över livet. Att veta om avgiften står i proportion till avkastningen kan många gånger som kund vara svårt att veta. Därför önskar motionärerna att en utvärdering görs där man ser över om bank- och finansvärlden lever upp till kraven på god information, särskilt när det gäller frågor som rör informationen om fondavgifterna och avkastningen.

Tidigare behandling

Utskottet har vid behandling av ett motionsyrkande om utbildningsinsatser i fråga om privatekonomi i betänkande 2008/09:FiU33 (s. 9) betonat vikten av finansiell utbildning, som stärker småsparares och enskilda investerares möjligheter att fatta väl underbyggda beslut i frågor som kan vara av stor betydelse för deras ekonomiska situation. Välinformerade småsparare och enskilda investerare har också större möjligheter att förstå såväl ekonomiska samband som de risker och möjligheter som är förknippade med investering och placering av sparade medel i t.ex. värdepapper. Motionsyrkandet avstyrktes av utskottet. Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Finansinspektionen och Konsumentverket har ansvar för olika delar av konsumentskyddet på det finansiella området. Medan Finansinspektionen utgår från de rörelserättsliga regelverken för de företag som bedriver tillståndspflichtig finansiell verksamhet, har Konsumentverket ett mer generellt ansvar som utgår ifrån ett övergripande marknadsrättsligt perspektiv. Med stöd i bl.a. marknadsföringslagen och lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden granskar Konsumentverket alla former av verksamhet som riktar sig till konsumenterna. För att kunna hantera det delvis överlappande ansvaret för ett gott konsumentskydd samverkar Finansinspektionen och

Konsumentverket nära på olika nivåer. Ett centralt område för det omfattande informationsutbytet och samrådet mellan myndigheterna rör tillsynen av företagens marknadsföring.

I Finansinspektionens rapport *Konsumentskyddet på finansmarknaden* (2009:10) redovisar myndigheten att en stor del av det konsumentinriktade arbete som bedrivs är inriktat på att ta fram regler för hur de finansiella företagen ska informera konsumenter och att övervaka den information som företagen ger. Ett område som Finansinspektionen lyfter fram som ett prioriterat område för sin tillsyn är information om risk och avkastning inom traditionell pensionsförsäkring. Myndigheten har t.ex. haft en dialog med branschen om hur informationen kring försäkringssparande och fondsparande kan harmoniseras för att öka jämförbarheten och dra nytta av det som fungerar bra inom respektive sparform.

I november 2007 tog Finansinspektionen fram ett program för finansiell utbildning till småsparare, och fr.o.m. 2008 fick myndigheten i uppdrag av regeringen att initiera privatekonomisk utbildning. Finansinspektionen har också skapat en webbportal med finansiellt utbildningsmaterial. I myndighetens regleringsbrev för 2010 har regeringen beslutat att 5 miljoner kronor av myndighetens förvaltningsanslag ska avsättas för satsningar inom konsumentområdet för genomförande av bl.a. privatekonomisk utbildning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att bl.a. Finansinspektionen aktivt arbetar med regler för hur de finansiella företagen ska informera konsumenter och övervaka den information som företagen ger. Det är lovvärt att Finansinspektionen skapat en webbportal med finansiellt utbildningsmaterial. Några ytterligare åtgärder från riksdagens sida på detta område framstår, enligt utskottets mening, inte som påkallade. Med detta avstyrker utskottet motionen.

Fri flytträtt för pensionsförsäkringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om fri flytträtt för pensionsförsäkringar. Utskottet avstyrker yrkandena mot bakgrund av det arbete som inletts i Regeringskansliet.

Motionerna

I motion 2009/10:Fi270 av Anna Lilliehöök (m) framförs att man för pensionsförsäkringar som tagits och inbetalats efter 2006 har rätt att flytta försäkringskapitalet till ett annat försäkringsbolag. För äldre försäkringar gäller inte flytträtt obligatoriskt, utan det är frivilligt för försäkringsbola-

gen att erbjuda möjlighet att flytta. Detta har enligt motionären inte skett utom i få fall och då ofta till så hög kostnad att en flytt i praktiken omöjliggjorts. Bundna pensioner begränsar konkurrens och därmed effektivitet i förvaltningen. Mot denna bakgrund bör regeringen snarast se över hur full flytträtt för pensioner kan införas för att tillgodose ett viktigt konsumentintresse och för att tillförsäkra försäkringstagare en effektiv förvaltning och en sund konkurrens som ger rimliga avgifter.

Samma fråga behandlas i motion 2009/10:Fi315 av Lennart Sacrédeus och Otto von Arnold (båda kd). Motionärerna anser att sparare har en grundläggande rätt att kunna "rösta med fötterna" och att, utan otillbörligt negativ inverkan av avgifter eller skatter, kunna byta förvaltare av sitt kapital om man är missnöjd med förvaltningen. Därför anser motionärerna att en fri flytträtt på samtliga spar- och försäkringsprodukter bör finnas, liksom att reavinstkatten vid fondbyten eller aktiebyten i ett långsiktigt sparande kan skjutas upp.

Tidigare behandling

Genom den försäkringsavtalslag som trädde i kraft den 1 januari 2006 infördes en lagstadgad rätt till återköp av försäkringssparande. Lagen innehåller begränsningar för vilken typ av försäkringar som får återköpas. För att återköpsrätten ska få bättre genomslag på försäkringsmarknaden föreslog regeringen i propositionen Flytt av försäkringssparande (prop. 2006/07:26) att rätten även skulle omfatta överföring av pensionsförsäkringar, inom ett bolag eller från ett bolag till ett annat.

De föreslagna reglerna skulle endast gälla för nya försäkringsavtal. Reglerna om medverkan vid flytt skulle dock tillämpas på sådana befintliga avtal som redan erbjöd en rätt till återköp eller överföring eller där rätt fanns till återköp enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (se prop. 2006/07:26 s. 46). Regeringen konstaterade att effekten av den föreslagna regleringen skulle bli mer begränsad när tillämpligheten inskränktes till avtal som tecknats efter det att lagstiftningen trätt i kraft. Regeringen gjorde dock den sammantagna bedömningen att en retroaktiv tillämpning av de föreslagna reglerna inte var lämplig. Regeringen avslutade med att anföra att frågan är av den arten att den kunde behöva analyseras ytterligare innan slutlig ställning tas och att en sådan fördjupad analys borde påbörjas inom kort (prop. 2006/07:26 s. 47).

Utskottet noterade i sitt betänkande 2006/07:FiU14 (s. 7) att regeringen tog upp frågan huruvida de föreslagna reglerna bör tillämpas retroaktivt. Utskottet framhöll vikten av att frågan om retroaktivitet analyseras grundligt och blir föremål för ytterligare beredning inom kort.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att statsrådet Mats Odell på senare tid uttalat att allt fler svenskar har någon form av privat pensionssparande vid sidan av den allmänna pensionen och att många är inlåsta i livslånga avtal som ger litet inflytande eller flyttmöjligheter för den som är missnöjd. Enligt statsrådet handlar ett växande konsumentintresse om att slå vakt om en sund konkurrens om pensionspengarna i såväl avtalsförsäkringar som andra privata pensionsalternativ. Utskottet välkomnar därför det arbete som inletts i Regeringskansliet med att se över möjligheten till obligatorisk flytträtt för pensionssparande. Mot bakgrund av detta förefaller det inte påkallat att från utskottet ta särskilda initiativ till åtgärder som föregriper det arbete som inletts på området. Med detta avstyrker utskottet motionerna.

Statlig investeringsbank

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen snarast bör utreda möjligheterna att bilda en statlig investeringsbank. Utskottet avstyrker yrkandet mot bakgrund av att statens viktigaste roll i förhållande till den finansiella infrastrukturen bör vara att övervaka och utöva tillsyn.

Motionen

I kommittémotion 2009/10:Fi203 av Ulla Andersson m.fl. (v) föreslår motionärerna att regeringen snarast bör utreda möjligheterna att bilda en statlig investeringsbank. Skärpt finansiell reglering, nya redovisningsmetoder och ökad transparens är inte tillräckligt för att bygga en finansmarknad. Eftersom det alltid i sista hand är de nationella staterna som i krislägen utgör garantin för att det finansiella systemet inte imploderar, borde ett ökat statligt bankäggande göras till ett naturligt inslag i en framtida finansiell infrastruktur. Genom ett större gemensamt ägande av den finansiella infrastrukturen kan vi i högre grad garantera att kreditförsörjningen fungerar ansvarsfullt, att nödvändiga samhällsinvesteringar blir av och att de värsta formerna av spekulation begränsas. Motionärerna vill att statens ägande i Nordea utökas och att SBAB:s verksamhet utvidgas med t.ex. lokala bankkontor, men vill också undersöka förutsättningarna för en ny statlig investeringsbank. Företag och offentliga institutioner i Sverige behöver en bank att vända sig till som alltid kan ge krediter till hållbara investeringar, oberoende av vilka problem de privata bankerna har dragit på sig. Motionärerna menar att det behövs precis just nu, som en del i att häva den pågående krisen, och det behövs på lång sikt.

Tidigare behandling

Ett motionsyrkande med samma innehåll har utskottet behandlat senast i betänkande 2009/10:FiU1. Motionsyrkandet avslogs. Då hänvisade utskottet till att frågor som rör försäljning av Nordea och SBAB behandlats flera gånger tidigare (bl.a. bet. 2008/09:FiU12, 2008/09:FiU17 och bet. 2008/09:FiU39). Utskottet vidhöll sin tidigare ståndpunkt att statens viktigaste roll i förhållande till den finansiella infrastrukturen bör vara att övervaka och utöva tillsyn. På så sätt undviks de intressekonflikter som kan uppstå mellan staten som ägare av banken och som tillsynsansvarig och reglerare.

Utskottets ställningstagande

Så sent som i november 2009 behandlade utskottet i sitt rambetänkande, 2009/10:FiU1, motsvarande motionsyrkande. Utskottet vidhåller sin ståndpunkt om att statens viktigaste roll i förhållande till den finansiella infrastrukturen bör vara att reglera och utöva tillsyn. Med detta avstyrker utskottet motionen.

Sparbankerna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om de lokala sparbankerna. Utskottet avstyrker motionen med hänvisning till bl.a. att det finns möjligheter för sparbanker att förstärka sitt kapital inom ramen för gällande lagstiftning. Utskottet betonar vikten av att regeringen nogsamt bevakar utvecklingen på den svenska bankmarknaden och tar initiativ till att utreda behovet av ändringar i regelverket på detta område om och när det bedöms som nödvändigt.

Jämför reservation 3 (v).

Motionen

I kommittémotion 2009/10:Fi221 av Ulla Andersson m.fl. (v) framhåller motionärerna att det är viktigt att öka bankkonkurrensen på bankmarknaden så att en fungerande kreditgivning för den regionala utvecklingen kommer till stånd och breddar valmöjligheterna.

Motionärerna anser att det finns all anledning att tro att fler lokala sparbanker kommer att utveckla samhället, bl.a. genom en klok långivning till lokala och regionala företag som leder till arbetstillfällena och därmed framtidstro för orten och regionen. Mot bakgrund av detta föreslår motionärerna att Sverige, liksom man redan gör i Norge, tillåter egenkapitalbevis för att göra sparbankerna slagkraftiga. Egenkapitalbevis kan ses som en form av aktier, men de ger en lägre avkastning. Dessutom föreslår motio-

närerna att regeringen bör återkomma med förslag till finansiering av startkapital för bildande av nya sparbanker och att banklagstiftningen bör ses över för att inte hindra en utveckling av sparbanksrörelsen.

Tidigare behandling

Vänsterpartiet hade samma förslag i sin budgetmotion (2009/10:Fi261), vilket utskottet avstyrkte i sitt betänkande 2009/10:FiU1. Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Sparbanker

Sparbank är i Sverige en associationsform för att bedriva bankverksamhet. I likhet med en stiftelse så saknar en sparbank egentliga ägare, och verksamheten står i stället under överinsyn av ett antal huvudmän som utser bankens styrelse. Sparbankslagen (1987:619) innehåller bestämmelser om hur en sparbank bildas och om dess organisation. En sparbank bildas genom att stiftarna upprättar ett reglemente (bolagsordning) som ska godkännas och genom att en grundfond avsätts med ett belopp vars storlek ska bestämmas med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade rörelsen. Sparbanken ska ha visst antal huvudmän, hälften utsedda av kommun och landsting, hälften utsedda bland insättare i sparbanken. Enligt sparbankslagen har en sparbank till ändamål att, utan rätt för dess stiftare eller andra att få del av den vinst som kan uppkomma i rörelsen, främja sparsamhet genom att driva bankverksamhet i enlighet med de bestämmelser som meddelas i sparbankslagen och lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Det innebär att vinstmedel endast delas ut i enlighet med de villkor som angivits av de ursprungliga stiftarna eller återinvesteras i den egna bankrörelsen. Villkoren är ofta att vinstmedel endast får delas ut till verksamheter som kommer bygden till fromma där sparbanken är verksam, vilket bl.a. kan innebära stöd till lokalt föreningsliv och liknande.

Eftersom en sparbank inte är ett bankaktiebolag, kan den inte förstärka sitt kapital genom emissioner av aktier. I stället kan kapitalet i en sparbank förstärkas genom upptagande av förlagslån. Emitterade förlagslån får räknas in i det supplementära kapitalet.

Egenkapitalbevis

Den norska sparbanksföreningen uppger på sin webbsida att det i Norge sedan slutet på 1980-talet finns en möjlighet för sparbanker att få externt kapital via s.k. egenkapitalbevis. Egenkapitalbevis har stora likheter med aktier och utgör en viktig del i sparbankernas kapitalbas. Skillnaden mot aktier ligger främst i äganderätten till bankens förmögenhet samt inflytande i bankens organ.

Svenska sparbanksföreningen förespråkar egenkapitalbevis som ett instrument för kapitalförsörjning i sparbankerna. Enligt Sparbanksföreningen bör egenkapitalbevis räknas in som eget kapital (primärkapital), kunna börsnoteras och behandlas lika i skattelagstiftning som aktier. Egenkapitalbevisen innebär således att innehavaren äger en del av Sparbankens egna kapital. Sparbanksföreningen noterar att det associationsrättsligt dock finns avvikelser som är hänförliga till att egenkapitalbevisen är kopplade till associationsformen sparbank. Skillnaden mot aktier i bankaktiebolag gäller t.ex. styrelseinflytande och utdelningsrätt. När det gäller begränsningen av styrelseinflytande kan, enligt den norska modellen, egenkapitalbevisägare högst välja 40 % av bankens styrelse. Den norska lagstiftningen, vad avser begränsningen av styrelseinflytande, bygger på att man värnat om samhällets inflytande över sparbankerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att sparbankerna fyller en viktig funktion på den svenska bankmarknaden och är positivt till att det startas fler sparbanker. Genom förekomsten av sparbanker främjas mångfald och konkurrens på den svenska bankmarknaden, som i övrigt domineras av ett fåtal stora aktörer. Utgångspunkten måste, enligt utskottet, vara att konkurrensneutrala förutsättningar bör gälla för att starta och driva bankverksamhet. När det gäller sparbankernas kapitalförsörjning finns det möjligheter genom upptagande av s.k. förlagslån att förstärka det supplementära kapitalet. Utskottet betonar vikten av att regeringen nogsamt bevakar utvecklingen på den svenska bankmarknaden och tar initiativ till att utreda behovet av ändringar i regelverket på detta område om och när det bedöms som nödvändigt. Med detta avstyrker utskottet den aktuella motionen.

Bredda kompetensen inom verksamheter som hanterar stora flöden av pengar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att bredda kompetensen inom verksamheter som hanterar stora flöden av pengar. Utskottet avstyrker motionsyrkandet med hänvisning till de initiativ regeringen tagit på området vid sidan av den akuta hanteringen av finanskrisen.

Motionen

I motion 2009/10:Fi254 av Solveig Hellquist (fp) yrkande 2 föreslås att regeringen ska utreda behovet av att bredda kompetensen inom verksamheter som hanterar stora flöden av pengar, t.ex. bank-, fond- och försäkrings-

väsande. Statsministrar och finansministrar i Sverige och i världen har börjat kräva åtgärder mot oansvarigt risktagande och utbetalningar av orimligt höga bonusar. Motionären framhåller att det i högre grad behövs även t.ex. jurister och folk med beteendevetenskaplig eller psykologisk utbildning för att kunna bromsa trender av risktagande som har stora konsekvenser såväl nationellt som globalt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är angeläget att uppmärksamma frågor om beteden inom den finansiella sektorn som kan leda till ett osunt risktagande. Därför välkomnar utskottet de initiativ som regeringen tagit vid sidan av den akuta hanteringen av finanskrisens återverkningar på jobben, välfärden och tillväxten, som handlar om att stärka regelverk och tillsyn av den finansiella sektorn i syfte att komma till rätta med de problem som motionären anger. Slutligen har utskottet vid flera tillfällen tidigare uttryckt att statens viktigaste roll i förhållande till den finansiella infrastrukturen bör vara att övervaka, utöva tillsyn och genomföra erforderlig reglering av området, se t.ex. betänkande 2008/09:FiU17 (s. 20). Med detta avstyrker utskottet det aktuella motionsyrkandet.

Reglering av finansmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om reglering av finansmarknaden. Utskottet avstyrker motionsyrkandena med hänvisning till det arbete på området som initierats såväl inom EU som i Sverige i spåren av den internationella finansiella krisen.

Motionerna

I motion 2009/10:Fi301 av Christin Hagberg och Anders Karlsson (båda s) yrkas på en kraftfullare reglering av finansmarknaden. Motionärerna anser att finanskrisen och dess återverkningar i ekonomin visar på behovet av en hårdare reglering. Tron på de fria marknadskrafterna visar sig nu ha varit för stor, och politiken måste vara med och styra upp det. En av slutsatserna från finanskrisen är enligt motionärerna att finansmarknaden måste regleras hårdare. Insynen i finanssektorn måste förbättras, inte minst att skatteparadisen tvingas in i en öppen ekonomi. Tillsynen över finansmarknaden måste också enligt motionärerna skärpas och politiken måste flytta fram sina positioner. Ett exempel på hur finansmarknaden har utvecklats till ett kasino med en allt svagare koppling till produktion och arbete är enligt motionärerna den derivathandel som finns.

I motion 2009/10:Fi232 av Ameer Sachet (s) anförts att om den finansiella sektorn ska fylla sina grundläggande funktioner i samhällsekonomin på ett bättre sätt än vad som visats under krisen, krävs en mer detaljerad reglering och bättre tillsyn. Tillsyn och kontroll av de spekulativt inriktade hedgefonderna och riskkapitalbolagen måste stärkas, företeelsen blankning måste regleras bättre och en EU-baserad finansinspektion kan behövas för att få tillräcklig kraft i övervakningsarbetet är de förslag som motionären framför.

I motion 2009/10:Fi225 av Finn Bengtsson och Betty Malmberg (båda m) yrkande 1 föreslås att svenskt bankväsende reformeras. Motionärerna framhåller att bankerna har en central och viktig roll i ekonomin då dessa ger krediter till företag och medborgare och hjälper till med förvaltning av kapital. Samhället utvecklas emellertid hela tiden konstaterar motionärerna och menar att det då är viktigt att även utvecklingen av bankväsendet sker i takt och ton med de krav som ett föränderligt samhälle kan ställa. Motionärerna menar att det återkommande problemet med tvingande statsstöd till centrala bankfunktioner vid svåra finanskriser i grunden bygger på att bankerna oftast tagit större risker än vad som det visat sig vara rimligt.

Mot den här bakgrunden föreslår motionärerna att regleringen av bankmarknaden bör förändras så att man löpande identifierar de banker som kan vara nödvändiga att stödja i en finanskris, givet att de är så stora aktörer på finansmarknaden att det vid en undergång skulle innebära ett allvarligt hot mot stabiliteten i hela samhällsekonomin. Motprestationen från staten blir då att på förhand, efter uppgjorda spelregler, garantera en sådan banks fortsatta funktion om en finanskris som hotar verksamheten skulle inträffa. De nyare och för det finansiella systemet mindre betydelsefulla bankaktörerna ska inte enligt motionärerna behöva stödjas av staten om de inte hotar samhällsekonomin vid en finansiell krissituation.

Eftersom denna åtskillnad mellan ”stora” och ”små” bankaktörer, sett ur samhällsekonomiskt perspektiv, är relativt nya fenomen i vårt land krävs enligt de båda motionärerna ett annat regelverk som hjälper svenska medborgare att pedagogiskt förstå skillnaden i risk för dem själva om de väljer att hantera sin egen ekonomi med den ena eller andra aktören på den i dag fria bankmarknaden.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av att de finansiella marknaderna numera är integrerade inom EU kan utskottet konstatera att det inom EU pågår ett omfattande arbete med att bl.a. förstärka och förtydliga reglerna för riskhantering, kapitaltäckning och finansiell tillsyn för att motverka att nya kriser uppstår i framtiden. I december 2009 enades Ekofinrådet om en ny struktur för den finansiella tillsynen, och beslutet innebär att ett nytt systemriskråd för övervakning av finansiell stabilitet och tre myndigheter för tillsyn av finansiella företag kommer att etableras på europeisk nivå. Utskottet har viss

förståelse för de krav som motionärerna har på ytterligare reglering och tillsyn av de finansiella marknaderna som en följd av den finansiella krisen, men menar att det inte förefaller påkallat att från utskottets sida ta några särskilda initiativ med anledning av motionerna. Utskottet vill i sammanhanget betona att en väl avvägd reglering är en förutsättning för att garantera såväl stabiliteten i systemet som konsumentskyddet. Regeringen har dessutom aviserat att en finanskriscommission kommer att tillsättas under våren. Kommissionens uppdrag blir, enligt uppgift från Regeringskansliet, att se över olika aspekter av krishanteringen och utvärdera om de rätta verktygen finns tillgängliga för att hantera finansiella kriser.

När det gäller motionsyrkandena om hedgefonder och riskkapitalbolag, noterar utskottet att det inom EU för närvarande pågår ett omfattande arbete som bl.a. handlar om att stärka regleringen av finansiella företag som t.ex. hedgefonder. Det s.k. AIFM-direktivet (Alternative Investment Fund Managers) syftar till att fonder som stått utanför de befintliga regelverken inom EU kommer under reglering. Ekofinrådet kommer att behandla frågan i maj eller juni 2010. Utskottet anser att den pågående beredningen inte bör föregripas genom något initiativ från utskottets sida och avstyrker det aktuella motionsyrkandet.

Slutligen noterar utskottet att användning av blankning för att otillbörligt påverka priset för ett värdepapper redan i dag är förbjudet, genom regleringen i marknadsmissbrukslagen (2005:377). Enligt marknadsmissbrukslagen är även börser, marknadsplatser, värdepappersföretag och banker skyldiga att rapportera till Finansinspektionen om de upptäcker transaktioner som kan antas ha samband med otillbörlig marknadspåverkan. Enligt Finansinspektionen har Europeiska värdepapperstillsynskommittén, CESR, tagit fram råd om hur marknadens aktörer ska rapportera korta positioner i aktier som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller handelsplattform. Finansinspektionen bereder nu olika handlingsalternativ med anledning av dessa råd, varför utskottet inte anser sig föranlett att ta något initiativ i frågan och avstyrker det aktuella motionsyrkandet.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Inkassobolagens verksamhet, punkt 5 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C276 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 27 och avslår motionerna 2009/10:Fi266 av Andreas Norlén (m), 2009/10:Fi302 av Catharina Bråkenhielm (s), 2009/10:C215 av Annelie Enochson (kd) yrkande 3 och 2009/10:C482 av Carina Moberg m.fl. (s) yrkande 3.

Ställningstagande

Datainspektionen utövar tillsyn över inkassoverksamheten som enligt 4 § inkassolagen ska bedrivas enligt god inkassosed. Detta innebär bl.a. att gäldenären inte får vållas onödig skada eller olägenhet eller utsättas för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd. Trots det har inkassobolagen under senare år tillämpat en alltmer aggressiv indrivningsmetod. Gäldenärens möjlighet att betala av sin skuld har förkortats, indrivningsförsöken pågår under längre tid, då fordringar säljs vidare från bolag till bolag. Även små belopp krävs in. Eftersom gäldenären är skyldig att utge ersättning för skriftliga betalningspåminnelser och kravbrev, kan en från början liten skuld således under inkassobolagens indrivningsförsök växa sig orimligt stor. En gäldenär kan krävas på ersättning trots att den ursprungliga skulden betalats om fordringsägaren vill ha ersättning för kostnader som uppstått i samband med indrivningen, och vid ansökan om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten tillkommer ytterligare kostnader som drabbar gäldenären.

Vänsterpartiet anser att inkassoverksamheten behöver stramas upp. Därför anser jag att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av inkassobolagens verksamhet samt lägga fram förslag till ändring i lagstiftningen i detta syfte. Detta bör riksdagen tillkännage reger-

ingen som sin mening. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C276 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 27 och avslår övriga här aktuella motionsyrkanden.

2. Sociala lån och saneringslån, punkt 6 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C276 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 26.

Ställningstagande

Av Finansinspektionens allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden (FFFS 2005:3) framgår att kreditgivare bör vara restriktiva med att bevilja kredit för sanering av kredittagares ekonomi. Möjligheterna för en överskuldssatt person att på egen hand skaffa sig ett bra lån till bra villkor för att sanera sin ekonomi är därför begränsad.

I Finland kan den s.k. Garantistiftelsen lämna borgen åt en överskuldssatt privatperson för att hon eller han ska få ett nytt banklån och kunna betala sina gamla skulder. Låntagaren behöver på så vis inte teckna ett kreditavtal till oskäligena villkor varpå ytterligare skuldsättning undviks.

Vänsterpartiet anser att det är viktigt att skuldsatta personer ska få ekonomin i balans och få ett slut på skuldcirkeln. Genom en möjlighet att teckna s.k. saneringslån skulle överskuldssatta få möjlighet att leva ett värdigare liv med allt vad det innebär i form av minskat psykiskt lidande och minskad social utslagning och hemlöshet. Vänsterpartiets förslag är därför att Kronofogdemyndigheten får i uppdrag att hantera en sådan saneringslåneverksamhet.

För att förebygga överskuldssättning och för att främja ett hushålls förmåga att klara sin ekonomi har Finland, Holland, Irland och England infört s.k. sociala lån. Sociala lån kan beviljas en person som på grund av små inkomster och tillgångar inte annars kan få en kredit till rimliga villkor. Vänsterpartiet anser att förslagsvis Kronofogdemyndigheten ska få i uppdrag att administrera en verksamhet med sociala lån.

Jag anser att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över möjligheterna för ett statligt kreditinstitut att erbjuda sociala lån samt ta fram förslag till lagstiftning om ett statligt kreditinstitut som erbjuder saneringslån. Detta bör riksdagen tillkännage regeringen som sin mening. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C276 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 26.

3. Sparbankerna, punkt 12 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Fi221 av Ulla Andersson m.fl. (v) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Jag anser att det är viktigt att öka bankkonkurrensen på bankmarknaden så att vi får till stånd en fungerande kreditgivning för den regionala utvecklingen och breddar valmöjligheterna. Den globala krisen innebär, såväl nationellt som internationellt, att det behövs åtgärder som skärpt reglering, tillsyn, minskad spekulation och begränsning av hur stora banker tillåts bli. Utöver det behövs dock också en skarpare konkurrens mellan bankerna, med fler alternativ till de stora affärsbankerna. I det sammanhanget utgör de lokala sparbankerna en viktig resurs inte minst för den regionala utvecklingen.

Det finns all anledning att tro att fler lokala sparbanker kommer att utveckla samhället, bl.a. genom en klok långivning till lokala och regionala företag som leder till arbetstillfällen och därmed framtidstro för orten och regionen. I dag finns sparbanker enbart i ca 140 kommuner. Vänsterpartiet vill att redan befintliga sparbanker ska kunna utvecklas, men vi vill också verka för att nya sparbanker ska kunna etableras. Vänsterpartiet anser att Sverige, i likhet med Norge, ska införa egenkapitalbevis som ett instrument för kapitalförsörjning för sparbankerna. Egenkapitalbevis har stora likheter med aktier och utgör en viktig del i de norska sparbankernas kapitalbas. Det tar lång tid att bygga en bank och att grunda det kapital en stabil bank behöver. Om det inte handlar om en vinstdrivande verksamhet torde det vara lättare, därför kan det behövas möjligheter till statliga kreditgarantier eller uppstartslån i syfte att öka nyetableringen av nya sparbanker. Vänsterpartiet menar att regeringen bör återkomma med förslag till finansiering av startkapital för bildandet av nya sparbanker.

Det är inte tillräckligt att, som utskottets majoritet skriver, betona vikten av existensen av sparbanker på den svenska bankmarknaden och vara positiv till att det startas fler sparbanker. Jag anser att regeringen bör skrida till handling och införa egenkapitalbevis i den svenska sparbankslagstiftningen, återkomma med förslag till finansiering av startkapital för bildandet av sparbanker och göra en översyn av banklagstiftningen för att öka konkurrensneutraliteten och öka kunders valmöjlighet på bankmarknaden. Detta bör riksdagen tillkänna regeringen som sin mening. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Fi221 av Ulla Andersson m.fl. (v).

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:Fi203 av Ulla Andersson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda bildandet av en statlig investeringsbank.

2009/10:Fi217 av Ronny Olander och Siw Wittgren-Ahl (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydligt upplysa fondbesiddare om fondbörvaltarens avgifter.

2009/10:Fi221 av Ulla Andersson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa egenkapitalbevis i den svenska sparbankslagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till finansiering av startkapital för bildande av nya sparbanker.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast ska göra en översyn av banklagstiftningen.

2009/10:Fi225 av Finn Bengtsson och Betty Malmberg (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reformera svenskt bankväsen.

2009/10:Fi232 av Ameer Sachet (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regleringen av finansmarknaden måste stärkas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att särskilt tillsynen över och kontrollen av de spekulativt inriktade hedgefonderna och riskkapitalbolagen måste stärkas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att företeelsen blankning regleras bättre.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en EU-baserad finansinspektion kan behövas för att få tillräcklig kraft i övervakningsarbetet.

2009/10:Fi239 av Kent Olsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av en gemensam nordisk kreditvärdighetskontroll.

2009/10:Fi243 av Hans Olsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra löneöverföringar inom EU till det bankkonto som arbetstagaren har i hemlandet.

2009/10:Fi254 av Solveig Hellquist (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda behovet av att bredda kompetensen inom verksamheter som hanterar stora flöden av pengar, t.ex. bank-, fond- och försäkringsväsende.

2009/10:Fi259 av Börje Vestlund och Sinikka Bohlin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att banklagen bör ändras så att alla får rätt till ett bankkonto för insättning, uttag och betalning.

2009/10:Fi266 av Andreas Norlén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inkassolagen.

2009/10:Fi270 av Anna Lilliehöök (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa flytträtt för pensionsförsäkringar.

2009/10:Fi272 av Yvonne Andersson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Finansinspektionen bör få utöva tillsyn över mobillåneföretagens verksamhet.

2009/10:Fi275 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utjämna risktagandet i företagande oberoende av var i landet företaget är beläget och den därför skiftande kreditvärderingen.

2009/10:Fi301 av Christin Hagberg och Anders Karlsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kraftfullare reglering av finansmarknaden.

2009/10:Fi302 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om räntenivåer och avgifter vid indrivningsverksamhet.

2009/10:Fi315 av Lennart Sacrédeus och Otto von Arnold (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fri flytträtt på spar- och försäkringsprodukter.

2009/10:Fi318 av Anne-Marie Pålsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över bankers rätt till uppsägning av fungerande krediter.

2009/10:C215 av Annelie Enochson (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändringar i inkassolagen.

2009/10:C276 av Egon Frid m.fl. (v):

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över möjligheterna för ett statligt kreditinstitut att erbjuda sociala lån och som tar fram förslag till lagstiftning om ett statligt kreditinstitut som erbjuder saneringslån.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av inkassobolagens verksamhet samt att lägga fram förslag till ändring i lagstiftningen i syfte att strama upp inkasso-verksamheten.

2009/10:C482 av Carina Moberg m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om indrivning av inkassokostnader.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snabblåneföretagen sätts under Finansinspektionens tillsyn.